

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-355/22-T

Název	Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace
Sídlo	Těšínská 41, 710 00 Ostrava
E-mail	ps-jeseninova@volny.cz
IČ	00601977
Identifikátor	600026825
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Josef Hartoš
Zřizovatel	Moravskoslezský kraj
Místa inspekční činnosti	Těšínská 41, 710 00 Ostrava U Studia 2654, 700 30 Ostrava
Termín inspekční činnosti	8. 3. 2022 – 10. 3. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení podmínek a průběhu poskytování poradenských služeb speciálně pedagogickým centrem.

Charakteristika

Základní škola speciální, Ostrava-Slezská Ostrava, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, internátu, školní jídelny a speciálně pedagogického centra. Zaměřuje se na vzdělávání žáků se středně těžkým až těžkým mentálním postižením a kombinovanými vadami. K termínu inspekční činnosti se ve 13 třídách základní školy speciální vzdělávalo 73 žáků. Školní družina poskytovala zájmové vzdělávání v šesti odděleních 35 účastníkům, v pěti skupinách internátu bylo ubytováno 30 žáků.

Činnost speciálně pedagogického centra je zaměřena zejména na poradenskou podporu dětí a žáků s mentálním postižením. Poradenské služby jsou poskytovány na odloučeném pracovišti U Studia 2654 Ostrava nejenom žákům a zákonným zástupcům kmenové školy, ale i dalších škol.

Hodnocení podmínek vzdělávání a poskytování poradenských služeb

Ředitel školy vykonává funkci od roku 2012. Zpracoval dlouhodobou koncepci rozvoje školy, kterou se daří postupně naplňovat především v oblasti pozitivního klimatu mezi všemi aktéry vzdělávání, rozvoje jednotlivých klíčových kompetencí žáků a dále zejména vhodným zapojením do školních projektových a dalších aktivit pořádaných společně s partnery školy. Účinná partnerská spolupráce školy se zákonnými zástupci a dalšími organizacemi pozitivně ovlivňuje poskytovanou úroveň vzdělávání. Dílčí kompetence vhodně delegoval na zástupkyni ředitele a vedoucí speciálně pedagogického centra. Ředitel školy efektivně spolupracuje se všemi členy pedagogického sboru, důraz klade na kvalitu vzájemných vztahů, spolupráci a aktivní přístup k naplňování vzdělávacích cílů. Východiskem pro efektivní řízení školy i pedagogického procesu je funkčně nastavená organizační struktura včetně stanovení kompetencí vedoucích pracovníků a dalších zaměstnanců. Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňuje pravidelná kontrolní a hospitační činnost vedení školy.

Složení pedagogického sboru umožňuje plnit záměry a cíle školních vzdělávacích programů a posláním speciálně pedagogického centra. Vedení školy vytváří podmínky pro spolupráci mezi pedagogy v metodických sdruženích a efektivně tak podporuje vzájemné předávání zkušeností i profesní rozvoj pedagogických pracovníků. Odborní pracovníci speciálně pedagogického centra jsou aktivní ke svému profesnímu rozvoji a systematicky si svoji odbornost rozšiřují formou dlouhodobých výcviků a kurzů. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťováno na základě zpracovaného plánu a pedagogové se daných školení aktivně účastní, přesto učitelé vnímají větší potřebu podpory v oblasti nových metod a forem výuky.

Školní poradenské pracoviště tvoří výchovná poradkyně a školní metodička prevence. Prevence rizikového chování vychází ze zpracovaného dokumentu, následně je realizována prostřednictvím cíleně zaměřených akcí (např. posílení individuálních a sociálních kompetencí, protidrogová prevence, předcházení kriminalitě, šikaně i kyberšikaně) a účelně ji doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů. Školní poradenský tým dobře spolupracuje s ostatními školskými poradenskými zařízeními, případně s dalšími odborníky, poskytuje vhodné konzultační služby žákům, pedagogům i jejich zákonným zástupcům. Pracovníci speciálně pedagogického centra metodicky vedou výchovné poradce nejen kmenové školy, spolupracují s ostatními speciálně pedagogickými centry, dle potřeby s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí a odbornými lékaři.

Materiální podmínky umožňují naplňování všech školních vzdělávacích programů, prostory školy a internátu jsou však vybaveny zastaralým nábytkem, který je vhodné ve spolupráci se zřizovatelem obměnit. Od minulé inspekční činnosti došlo ke zlepšení prostorových podmínek. Speciálně pedagogické centrum vykonává svoji činnost od roku 2017 na odloučeném pracovišti U Studia 2654 Ostrava-Zábřeh, čímž došlo k rozšíření jeho služeb a zejména se uvolnily prostory internátu k jeho dalším aktivitám. Pro realizaci individuálních terapií speciálně pedagogického centra je zřízena nová, terapeutickými pomůckami vybavená místnost. Škola aktivně využívá relaxační místnost snoezelen, školní dílny, keramickou dílnu a cvičnou kuchyni. V roce 2017 škola ukončila vzdělávání v místě poskytovaného vzdělávání v Ostravě-Muglinově v rámci centra pro osoby se zdravotním postižením z důvodu ukončení školní docházky žáků tohoto centra.

Oblast bezpečnosti, ochrany zdraví a požární prevence jsou nedílnou součástí vzdělávání. Vedení školy se snaží eliminovat konkrétní rizika, okamžitě přijímá adekvátní opatření, usiluje o vytvoření vhodných podmínek pro zajištění psychického i fyzického bezpečí žáků, což se dlouhodobě odráží na nízké úrazovosti žáků. Učitelé kladou důraz na vzájemné chování žáků, na zvládání emočně náročných a rizikových situací v průběhu vzdělávání.

Školní stravování přispívá k rozvoji zdravých stravovacích návyků žáků, a tím vhodně navazuje na výchovu ke zdraví. Zdravý vývoj žáků škola podporuje organizováním sportovních aktivit a akcí zaměřených na zdravý životní styl (např. pobyt na běžkách).

Hodnocení průběhu vzdělávání a poskytovaných poradenských služeb

Během inspekční činnosti bylo hodnoceno vzdělávání ve třídách základní školy speciální, v odděleních školní družiny a internátu. Společným znakem a kladem hospitovaných hodin základní školy speciální byl empatický a vstřícný přístup pedagogů a asistentů pedagoga k jednotlivým žákům. Spolupráce mezi pedagogy a asistenty pedagoga byla účelná a efektivní, všem žákům se dostávalo potřebné podpory. Zvýšenou pozornost vyučující věnovali osobnostnímu rozvoji každého žáka zejména sebeobsluze k dosažení maximální možné míry samostatnosti. Z forem práce se v hodinách nejčastěji využívala individualizovaná výuka vzhledem ke specifickým potřebám žáků. Při vzdělávání byl uplatňován rovněž individuální přístup i nezbytná diferenciací kladených požadavků a zadávaných úkolů. V hospitovaných hodinách se střídaly společné činnosti ve třídě, podpůrné terapie a speciálně pedagogická péče. Průběh vyučovacích hodin učitelé dobře promýšleli, pro pochopení učiva využívali řadu názorných pomůcek včetně digitální techniky. Velmi dobře a systematicky bylo pracováno s vizualizací a strukturou času, které byly ve třídách vytvořeny. Důležitou součástí pedagogické práce bylo rozvíjení a stimulace hrubé motoriky, která pozitivně ovlivňuje jemnou motoriku, grafomotoriku i motoriku orofaciální oblasti. Kvalita výuky ve všech třídách byla příznivě ovlivněna erudovaností pedagogických pracovníků. Žáci komunikovali převážně s pedagogy, kteří u nich podporovali rozvoj vyjadřovacích schopností kladením otevřených otázek. Pedagogové rovněž aktivně užívali znakový jazyk u žáků, kteří tuto podporu vyžadovali. Při všech aktivitách měli žáci možnost poznávat a uvědomovat si všemi smysly okolní realitu. Žáci byli vedeni k uvědomování si osob ve svém bezprostředním okolí, k vzájemnému pozdravu a k navazování pozitivních vztahů s ostatními žáky a pedagogy ve třídě. Velmi dobře se dařilo tlumit a eliminovat jejich občasné nevhodné projevy. Ve většině případů pedagogové poskytovali žákům okamžitou zpětnou vazbu o jejich momentálních výkonech a úspěšnosti i projevech chování. Při hodnocení byli objektivní, zaměřovali se na pozitivní hodnocení, které žáky stimulovalo pro plnění dalších úkolů i běžných činností.

Při vzdělávání žáků ve školní družině i internátu byly vhodně zařazeny odpočinkové a zájmové činnosti s cílem poskytnout žákům zejména prostor pro relaxaci, ale rovněž je vést k vhodnému využití volného času. Vychovatelky žákům volily aktivity podle momentálních potřeb, poskytovaly jim dostatek příležitostí k seberealizaci, dle jejich možností a schopností. K dispozici bylo dostatečné množství speciálně pedagogických her a hraček.

Z analýzy předložených spisů klientů speciálně pedagogického centra vyplývá, že největší podíl poradenských služeb představuje psychologická a speciálně pedagogická diagnostika, včetně vypracování zpráv a doporučení z těchto vyšetření. Ve zhlédnuté dokumentaci má každý klient přehledně vedený spis v listinné i elektronické formě. Pro lepší orientaci a přehlednost je v každém spisu „Seznam dokumentů osobního spisu klienta“, ve kterém jsou přehledně a chronologicky uloženy anamnestické údaje, záznamy z psychologických i speciálně pedagogických vyšetření, záznamové archy jednotlivých testů, jejich vyhodnocení a zprávy od odborných lékařů. Analýzou vybraných spisů klientů bylo ověřeno, že obsahují všechny povinné náležitosti, které slouží jako podklad pro stanovení podpůrných opatření při jejich vzdělávání. Odborní pracovníci speciálně pedagogického centra důsledně vycházejí při stanovování podpůrných opatření z individuálních potřeb klienta, ze závěrů použitých diagnostických nástrojů, zpráv i konzultací se zákonnými zástupci, školami a dalšími odborníky. Účinnost podpůrných opatření se zpravidla provádí prostřednictvím dotazníků nebo metodickou návštěvou přímo na školách. Vedení speciálně pedagogického centra klade důraz na používání standardizovaných diagnostických nástrojů pro psychology, speciální pedagogové využívají ke stanovení diagnóz vlastní modifikované diagnostické nástroje. Odborní pracovníci poskytují individuální terapie hrou dětem od tří do jedenácti let, které procházejí problémy, stresovými či krizovými situacemi nejen ve škole. Prostřednictvím této terapie se děti naučí lépe komunikovat, měnit své chování, rozvíjet dovednosti pro řešení problémových situací.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Vedení školy pravidelně sleduje a vyhodnocuje dosahované výsledky vzdělávání žáků. Zásadní význam má především bezprostřední, průběžné hodnocení jednotlivců spojené s konkrétní situací, které má výrazně motivační charakter. Ve všech třídách je uplatňováno slovní hodnocení výsledků práce žáků. Škola se zaměřuje na prevenci školního neúspěchu žáků, přistupují k žákům individuálně a hodnotí pokrok každého jednotlivce, zejména v oblasti získávání jejich sociálních dovedností a uplatnění v praktickém životě. Výsledky vzdělávání odpovídají možnostem a schopnostem jednotlivých žáků. V případech zhoršeného prospěchu či nárůstu absence pedagogové přijímají konkrétní opatření tak, aby eliminovala jejich ohrožení školním neúspěchem. Většina žáků školy pokračuje ve středním vzdělávání oboru praktické školy jednoleté.

Vyhodnocování naplňování doporučení školských poradenských zařízení probíhá pravidelně. Individuální vzdělávací plány jsou učiteli ve vzájemné spolupráci s odbornými pracovníky konzultovány a vyhodnocovány. Pedagogové získávají a vyhodnocují výsledky vzdělávání všech žáků a sledují jejich vzdělávací pokroky. Zákonným zástupcům škola poskytuje průběžné informace o výsledcích vzdělávání, zveřejňuje aktuality týkající se její činnosti. Vytváří motivační prostředí podporující zájem i nadání jednotlivých žáků. Dosahované výsledky jsou pravidelně vyhodnocovány a oceňovány.

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu pozitivně ovlivňují partnerské vztahy. Škola k podpoře rozvoje kompetencí žáků a k rozšíření vzdělávací nabídky efektivně spolupracuje mimo jiné se stejně zaměřenými školami nejen v České republice, ale například i na

Slovensku. Škola je rovněž zapojena do programu Erasmus+ a eTwinning, kdy učitelé i žáci vyjíždějí na školy podobného typu v rámci Evropy, což velmi pozitivně ovlivňuje kvalitu vzdělávání jednotlivých pedagogů i žáků.

Školní vzdělávací program školní družiny a internátu je realizován formou pravidelných, průběžných a příležitostných činností. Vychovatelé se snaží o vybudování nebo posílení motivace žáků k účelným a smysluplným volnočasovým aktivitám.

Závěry

Vývoj školy

- V roce 2017 došlo k vytvoření odloučeného pracoviště na adrese U Studia 2654, Ostrava, kde své služby poskytuje speciálně pedagogické centrum.
- Od školního roku 2017/2018 škola již neposkytuje vzdělávání v místě poskytovaného vzdělávání Hladnovská 751/119, Ostrava-Muglínov.

Silné stránky

- Kvalita výuky ve všech třídách základní školy speciální byla příznivě ovlivněna odborností pedagogických pracovníků a dobrou znalostí speciálních vzdělávacích potřeb žáků.
- Zapojení školy do projektových aktivit a výměnných pobytů zefektivňuje kvalitu vzdělávání mezi všemi aktéry.
- Aktivní přístup odborných pracovníků speciálně pedagogického centra ke svému profesnímu rozvoji formou dlouhodobých výcviků a kurzů, jejichž znalosti aplikují při poskytování poradenských služeb.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Vnitřní vybavení školy a internátu je zastaralé a značně opotřebované, vyžaduje vybudování novým, vhodným nábytkem, který by zkvalitnil vzdělávání a přípravu na individuální nácvik sebeobslužných činností jednotlivých žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Obnovit ve spolupráci se zřizovatelem vnitřní vybavení školy a internátu.
- Zaměřit ve větší míře další vzdělávání pedagogických pracovníků na nové metody a formy výuky.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 7 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní školu speciální platný ve školním roce 2021/2022
2. Školní vzdělávací program školní družiny platný ve školním roce 2021/2022
3. Školní vzdělávací program internátu platný ve školním roce 2021/2022
4. Třídní knihy vedené ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
5. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
6. Organizace školy 2021/2022 (mj. organizační řád včetně organizačního schématu, další vzdělávání pedagogických pracovníků, kontrolní a hospitační činnost, organizace výuky, dohledy, rozvrh hodin, roční plány práce, koncepční záměry)
7. Školní matrika vedená ve školním roce 2021/2022 (vybraný vzorek)
8. Doklady o dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků školy (vybraný vzorek)
9. Spisová dokumentace klientů speciálně pedagogického centra (vybraný vzorek)
10. Vybraná dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků ve školním roce 2021/2022 včetně knihy úrazů
11. Vybraná ekonomická dokumentace za rok 2020 a 2021 ke dni zahájení inspekční činnosti
12. Dokumentace ke školnímu stravování žáků vedená ve školním roce 2020/2021 a 2021/2022 (vybraný vzorek)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Daniel Jakubek Ph.D., školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

PaedDr. Jarmila Horová, školní inspektorka

Mgr. Lenka Zárubová, školní inspektorka

Mgr. Iveta Galušková, školní inspektorka

Bc. Marcela Zahradníková, kontrolní
pracovnice

Mgr. Daniel Jakubek Ph. D., v. r.

PaedDr. Jarmila Horová v. r.

Mgr. Lenka Zárubová v. r.

Mgr. Iveta Galušková v. r.

Bc. Marcela Zahradníková v. r.

V Ostravě 30. 3. 2022

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Josef Hartoš,
ředitel školy

Mgr. Josef Hartoš v. r.

V Ostravě 1. 4. 2022